

УДК 327(437.3)

Найдьон К.С., студентка гр. 291-21-1, ORCID: 0000-0002-2612-9457

Синявська В.В., студентка гр.291-21-1

Науковий керівник: Грушецький Б.П., к.п.н., доцент кафедри міжнародних відносин і аудиту

(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

РОЛЬ ПРЕЗИДЕНТА ВАЦЛАВА ГАВЕЛА В ІНТЕГРАЦІЇ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Особистість Вацлава Гавела стала символом непересічного політика ХХ століття, що очолила найбільший суспільний переворот в історії Чеської Республіки. Політик-Гавел сформувався завдяки поетапного становлення Гавела-мислителя, письменника, драматурга та згодом дисидента. Суспільно-політична діяльність Гавела накладала суттєві обмеження з його літературну кар'єру, а саме з 1965 року чеська цензура починає забороняти його твори, а потім забороняти будь-які публікації загалом[1, с. 5]. Завдяки участі в «Хартії-77», «Організації незалежного мислення», та поширенні демократичних ідей на теренах країни, Гавелу вдалося здобути визнання та підтримку на міжнародному рівні. Під час «Оксамитової революції», за часів «Перебудови», дисидент стає частиною антикомуністичного руху «Громадянського форуму», а у 1990 році його обрано президентом Чехословаччини[2, с. 271].

Із приходом Вацлава Гавела до влади Чехословаччина починає встановлювати свій зовнішньополітичний курс. Принципи політичної діяльності Вацлава Гавела та його підхід до вирішення державних питань формувалися під впливом гуманістичних вчень першого президента Чехословаччини, Т. Г. Масарика, котрий відстоював традиції європейської демократії. Після розпаду Чехословаччини на 2 суверенні держави, Вацлав Гавел починає брати участь у міжнародних самітах, конференціях, неформальних переговорах, де показував себе у ролі «прихованого стимулятора, модератора політичних переговорів». Після припинення існування Варшавського договору, Чехословаччина підписує Угоду про асоціацію з Європейським Союзом та стає членом Ради Європи – це було спробою Президента започаткувати шляхи регіональної та євроатлантичної інтеграції та причиною заснування Вишеградської четвірки. Як наголошував сам Вацлав Гавел: «Після Другої світової війни, такі великі політики, як Черчіль, Де Голль, Аденауер зробили багато для того, щоб Західна Європа створила свою власну систему єдності та відмінності...Тільки так можна попередити небезпеку в політичній нестабільності посткомуністичного Сходу, що може стати ще більшою загрозою, ніж комунізм»[3, с. 181].

Вбачаючи в Чеській Республіці майбутній центр євроінтеграційних процесів не лише через геополітичне положення країни та спільне минуле, Вацлав Гавел передбачав можливість приймання відповідальності за формування європейських цінностей серед інших країн альянсу. Тому основним завданням зовнішньої політики Чеської республіки стало налаштування врівноважених, партнерських відносин з країнами-сусідами, такими як Угорщина, Польща, Німеччина та поступово приєднуватися до європейських оборонних, політичних та економічних організацій. Вацлав Гавел неодноразово наголошував на постійній присутності чеського народу в історії формування Європи, і, попри штучну відірваність країни, Чеська республіка готова для

вигоди спільної безпеки жертвувати своїм суверенітетом на благо гуманним цілям [3, с. 182-183]. До того ж, Президент наполягав на створенні європейської культури з моральними цінностями, котрі допомогли б організації стати чимось більшим аніж економічним та політичним союзом.

Впровадження демократичних принципів, посилення ліберальної ринкової економіки, формування плюралістичної політичної системи дали змогу Чеській республіці стати повноцінною частиною Європейського Союзу у травні 2004 року. Завдяки цьому на сьогоднішній день ця країна має можливість впливати на євроінтеграційні процеси та пропагувати свої ідеї щодо розвитку цього напрямку.

Завдяки підтримці нації та гуманістичних ідей, Вацлав Гавел залишається однією з найбільш вагомих фігур Чеської республіки у формуванні та впровадженні євроінтеграційних процесів у країні.

Перелік посилань

1. Pontuso J. F. Vaclav Havel: Civic Responsibility in the Postmodern Age [Текст]. Lanham: Rowman&Littlefield Publishers, 2004 – 175 с.
2. Крижалка Ю. Політичний портрет Вацлава Гавела [Текст] // Науковий вісник Прикарпатського університету. Політологія. – 2018. – Т. 1, №12. – С. 269-274.
3. Павлишин Л.В. Роль Вацлава Гавела у визначенні та формуванні основних напрямків зовнішньої політики Чеської Республіки [Текст] // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Історія». - 2011. - Вип.26. – С. 180-185.